

Latvijas
Lauksaimniecības
universitāte

Bioekonomikas attīstības iespējas Latvijā

IV Pasaules latviešu zinātnieku kongress
2018.gada 18.-20.jūnijs

Irina Pilvere
Rektore, profesore

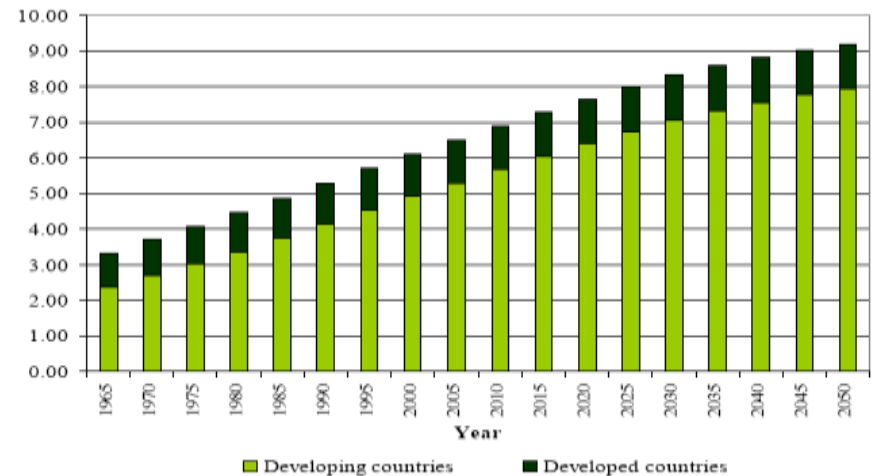
Kāpēc bioekonomikas attīstība ir svarīga?

- Pasaules attīstības tendences prasa saskaņot dažādas politikas
- Tiek pārskatīta ES Bioekonomikas stratēģija
- Latvijā bioekonomikas nozarēm ir nozīmīga loma un attīstības iespējas
- Latvijai ir Bioekonomikas stratēģija 2030
- Attīstība būs iespējama uzlabojot pētniecību un ieviešot inovācijas

Globālie izaicinājumi 21.gadsimtā

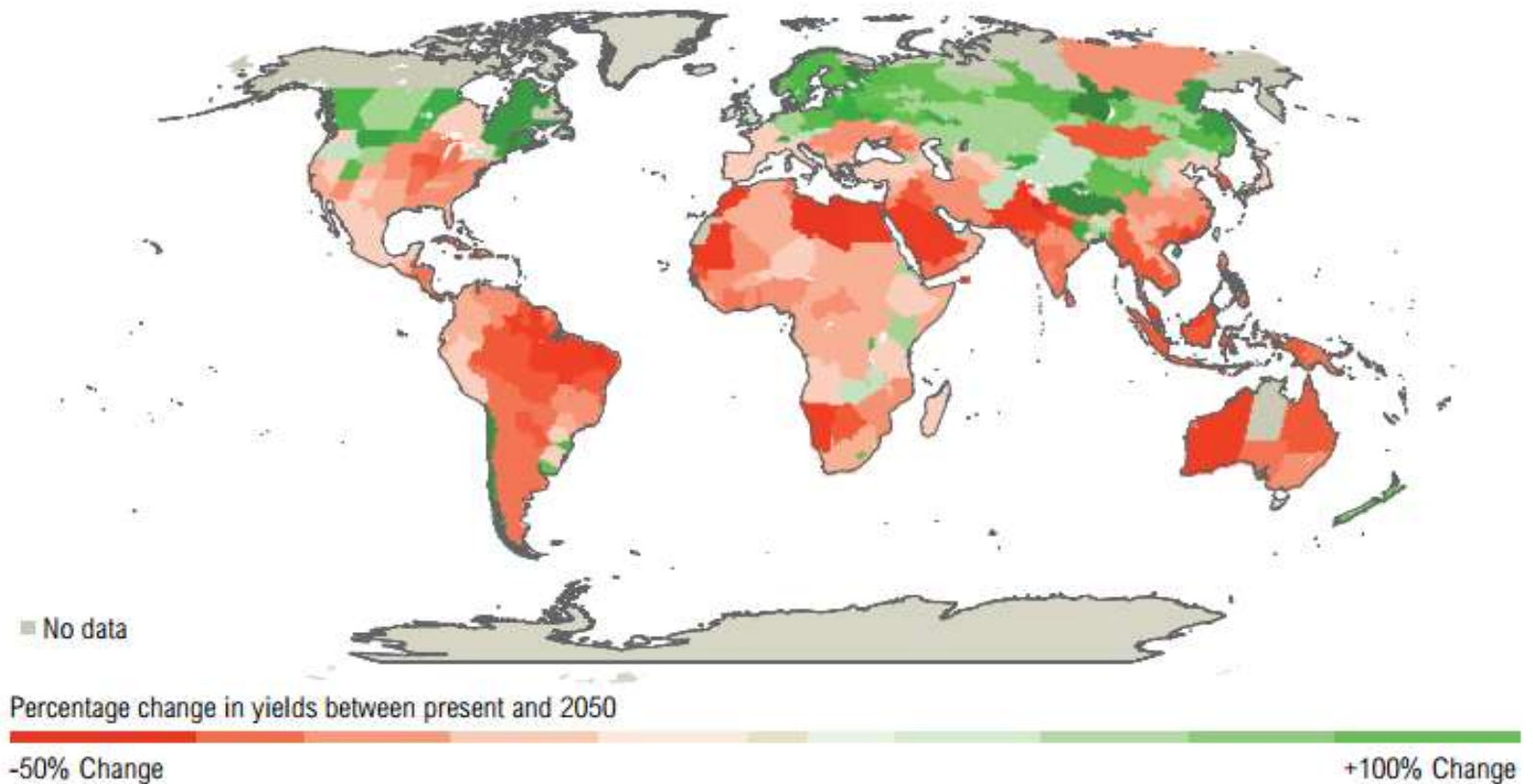
- ✓ Nodrošināt pieaugošo pasaules iedzīvotāju skaitu ar:
  - Pietiekamu pārtiku
  - Precēm, kas iegūtas no atjaunojamiem resursiem industriālai izmantošanai un enerģijas ieguvei
- ✓ Sabalansēt zemes izmantošanu dažādiem mērķiem
- ✓ Samazināt siltumnīcas efekta gāzu emisijas (ES = - 80%)

Atbilstoši FAO prognozēm 2050. gadā iedzīvotāju skaits pieaugs līdz 9,1 un pieprasījums pēc pārtikas pasaulē līdz 2050.gadam palielināsies par 70%

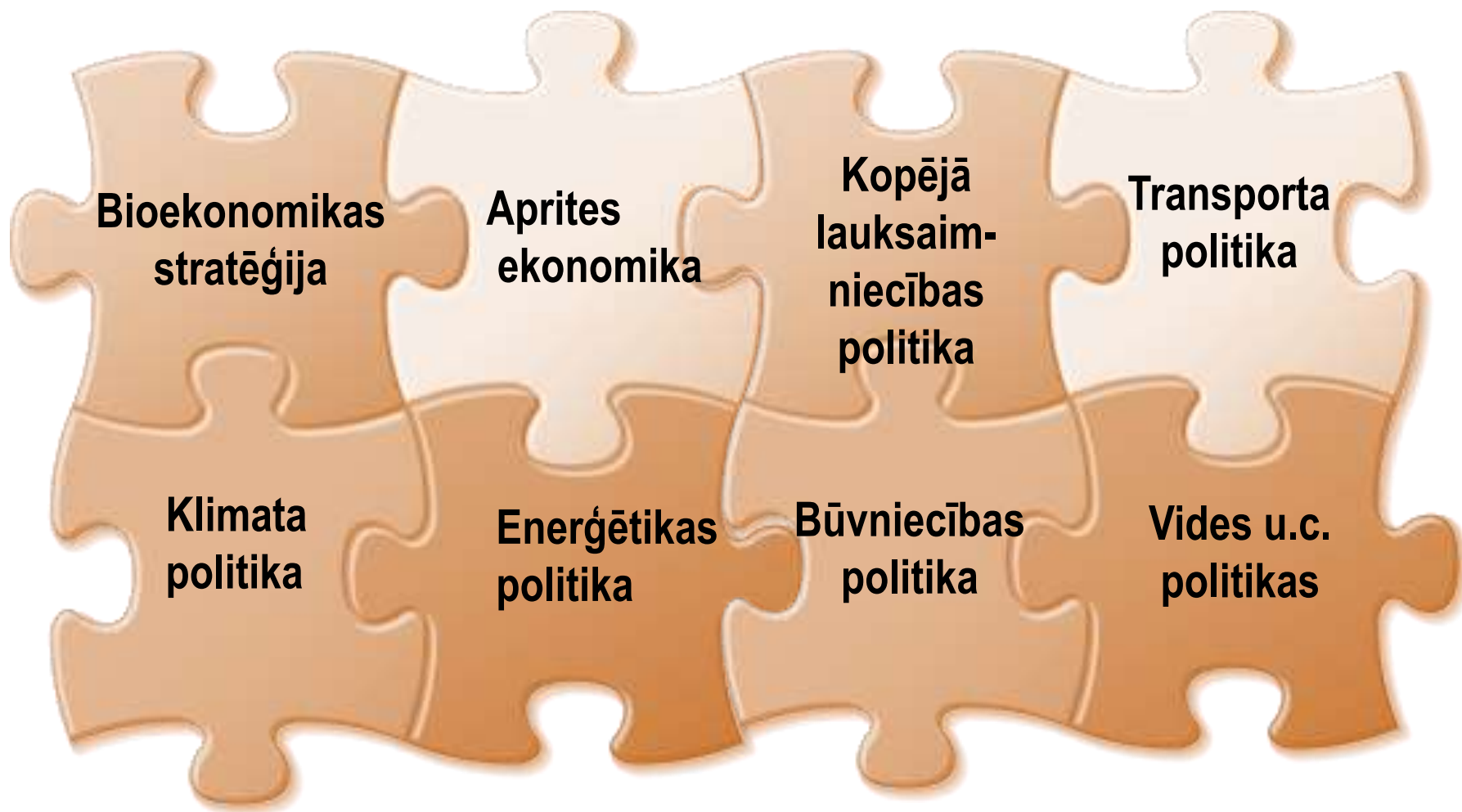
Latvijas iespējas klimata kontekstā

Source: World Bank (2010a).

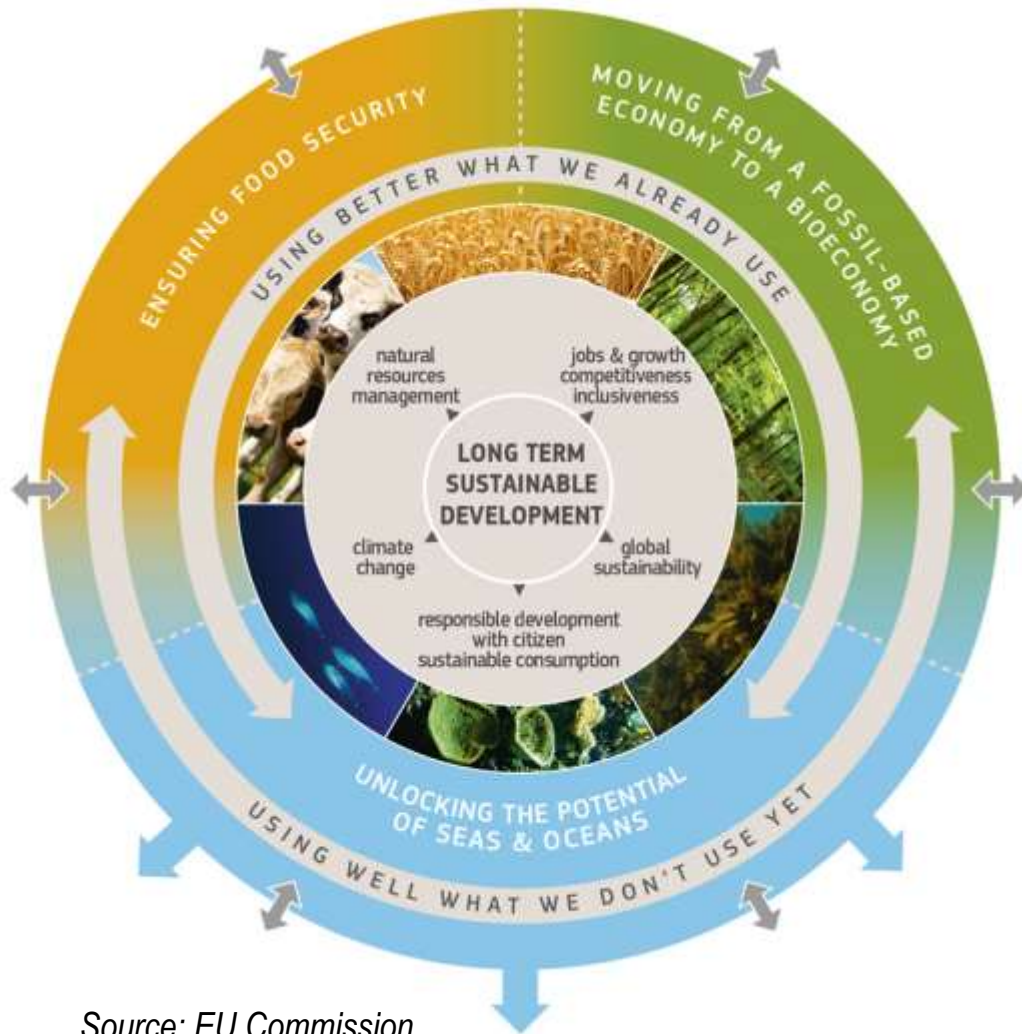

Politiku papildinātība un saskaņotība

ES Bioekonomikas stratēģija (2012)

Source: EU Commission

- Noteica 3 pīlāru politiku:**
- ✓ Investīcijas **pētniecībā, inovācijās un prasmēs**
  - ✓ Stiprināt **uzņēmēju iesaisti** politikas īstenošanā
  - ✓ Stiprināt **tirgus pieejamību un konkurētspēju**

ES 2012.gada Bioekonomikas stratēģijas pārskatīšana

- 1. Atbalsts stratēģiskiem pētījumiem un inovācijām** ES, koncentrējoties uz valsts un reģionālajiem ieguldījumiem un privātiem fondiem
- 2. Stiprināt atbalstu** kvalificēta darbaspēka **izglītībai un apmācībai**
- 3. Stiprināt un paaugstināt bio-bāzētās ražošanas nozares**, lai rūpnieciski pārveidotu resursus ilgtspējīgā veidā
- 4. Mobilizēt investīcijas**, tai skaitā attīstot jaunus finanšu instrumentus attīstot esošās un jaunas tehnoloģijas

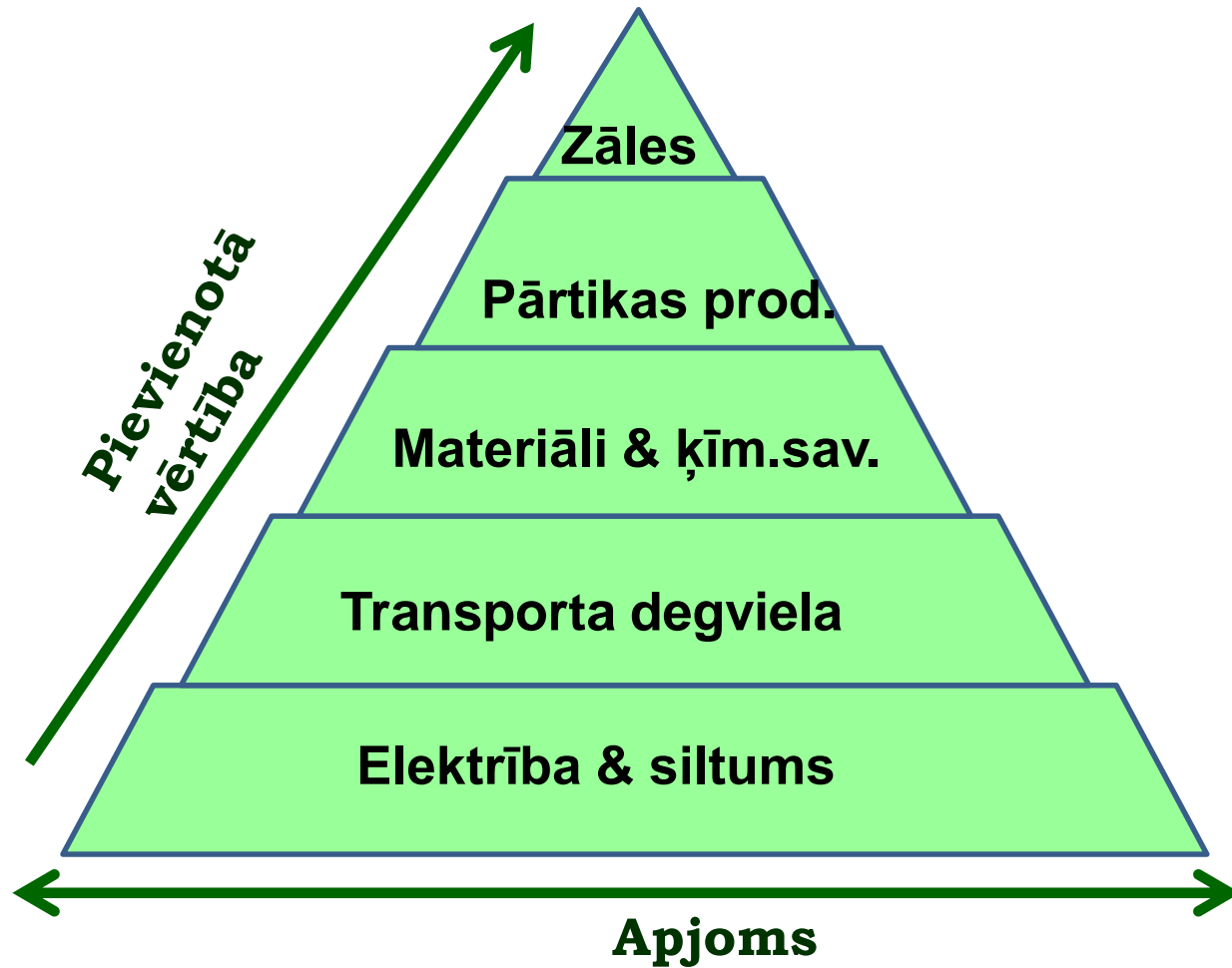
ES 2012.gada Bioekonomikas stratēģijas pārskatīšana

5. Atbalstīt jaunu, novatorisku, ilgtspējīgāku un aprites **bioekonomikas produktu un procesu tirgu izveidi**
6. **Izstrādāt labāku rezultātu uzraudzības un novērtēšanas sistēmu** ar SMART rādītājiem
7. Veicināt valsts un reģionālo **bioekonomikas stratēģiju pieņemšanu, atjaunināšanu un saskaņotību**
8. **Stiprināt izpratni par zemes dzīvotspēju un redzēt ekosistēmas**, lai palielinātu resursu efektivitāti un mazinātu kaitīgo ietekmi un maksimāli palielinātu ieguvumus

Latvijas bioekonomikas potenciāls

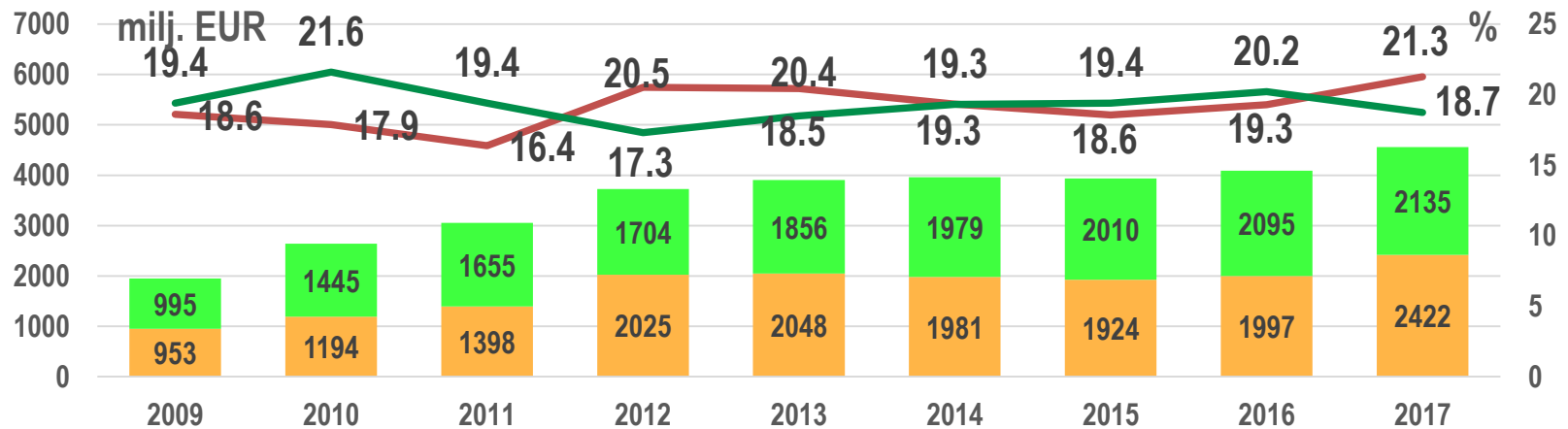

Zemes resursi Latvijā ir ierobežoti: LIZ ~2 milj.ha, Meži ~3,5 milj.ha

Bioekonomikas nozaru nozīmīgums Latvijā

Eksportā

- Mežsaimniecība un koka izstrādājumi
- Lauksaimniecība, zivsaimniecība, pārtikas produkti
- Lauksaimniecība, zivsaimniecība, pārtikas produkti, % no kopējā
- Mežsaimniecība un koka izstrādājumi, % no kopējā

- ✓ Preču ražošanas pievienotajā vērtībā 57%
- ✓ Nodarbina 15% no kopējā darbaspēka Latvijā

Latvijas Bioekonomikas strēģija 2030

Apstiprināta valdībā 19.12.2017.

Izstrādāta Zemkopības ministrijā sadarbībā ar Latvijas Lauksaimniecības universitāti.

Bioekonomikas nozares ir lauksaimniecība, zivsaimniecība, pārtikas rūpniecība, mežsaimniecība, kokrūpniecība, celulozes un papīra rūpniecība, kā arī atsevišķi ķīmiskās rūpniecības, biotehnoloģiju un enerģētikas nozaru sektori.

Bioprodukti ir produkti, kas pilnībā vai daļēji iegūti no bioloģiskas izcelsmes materiāliem, izņemot materiālus, kas atrodas ģeoloģiskos veidojumos un (vai) ir fosilizējušies.

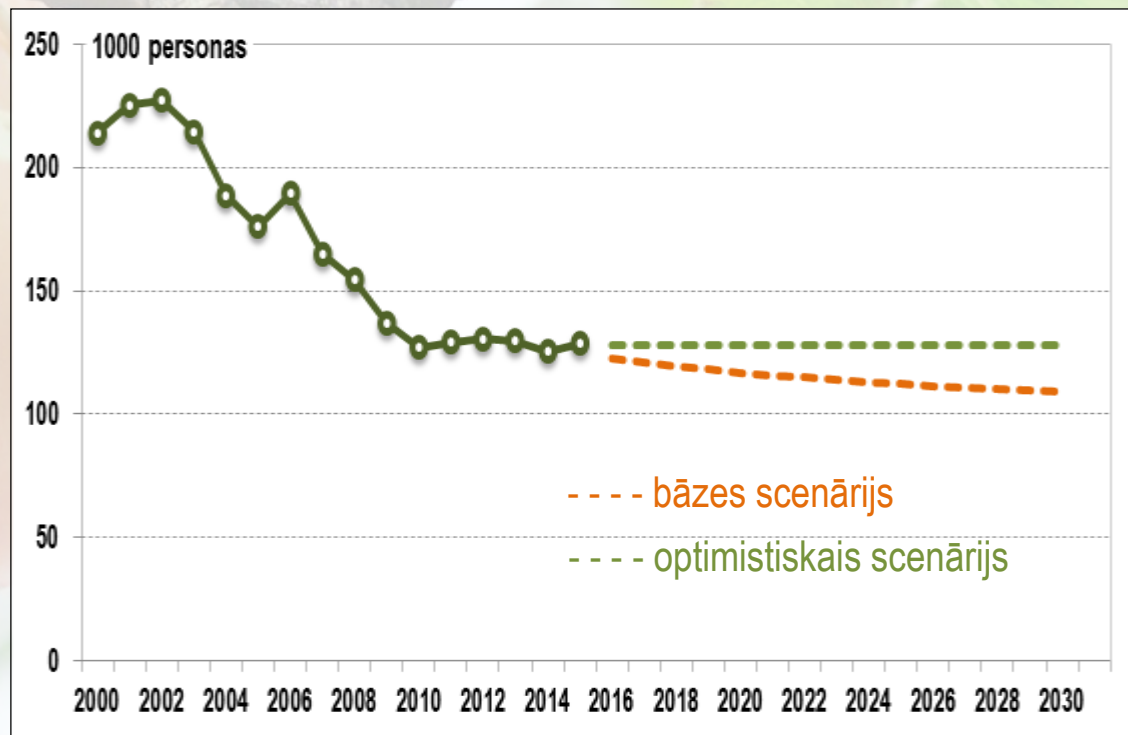
Vīzija

Latvijā bioekonomikas nozares ir inovāciju līderes dabas kapitāla vērtības saglabāšanā, palielināšanā, efektīvā un ilgtspējīgā izmantošanā Baltijas valstīs.

Latvijas Bioekonomikas stratēģija 20230

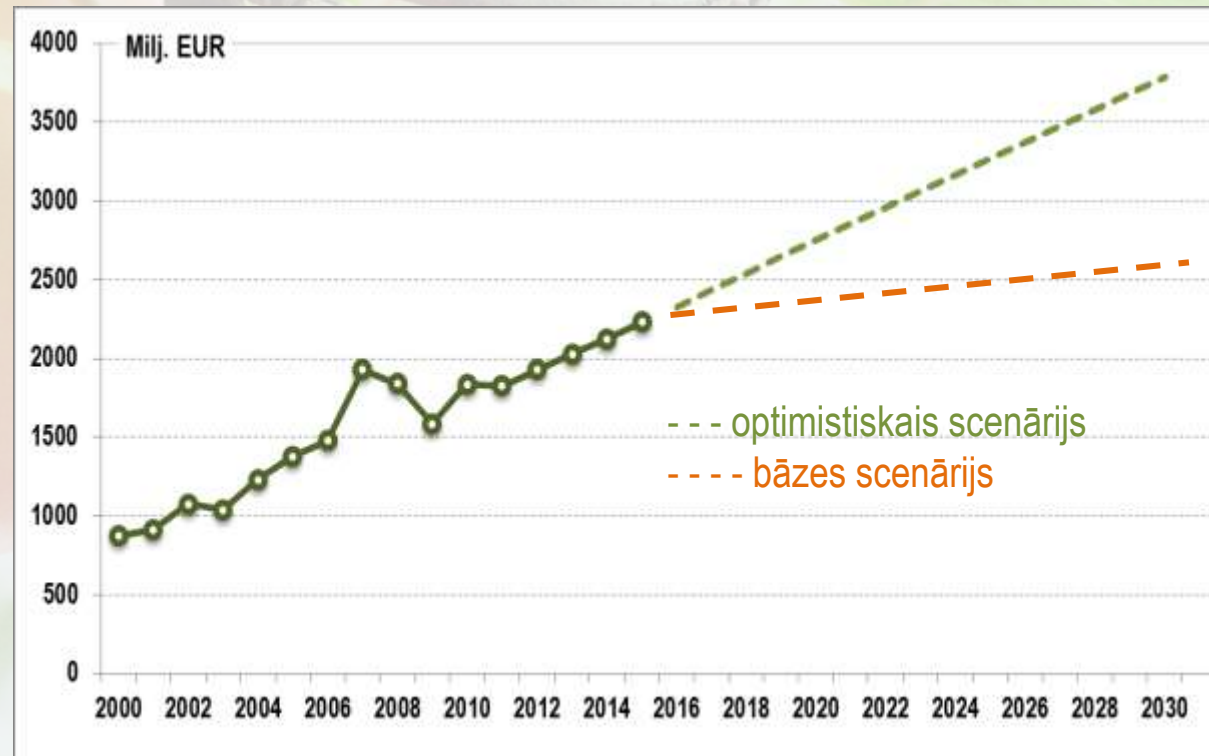
Stratēģiskie mērķi

1) nodarbinātības veicināšana un saglabāšana bioekonomikas nozarēs līdz 128 tūkst. 2030.gadā

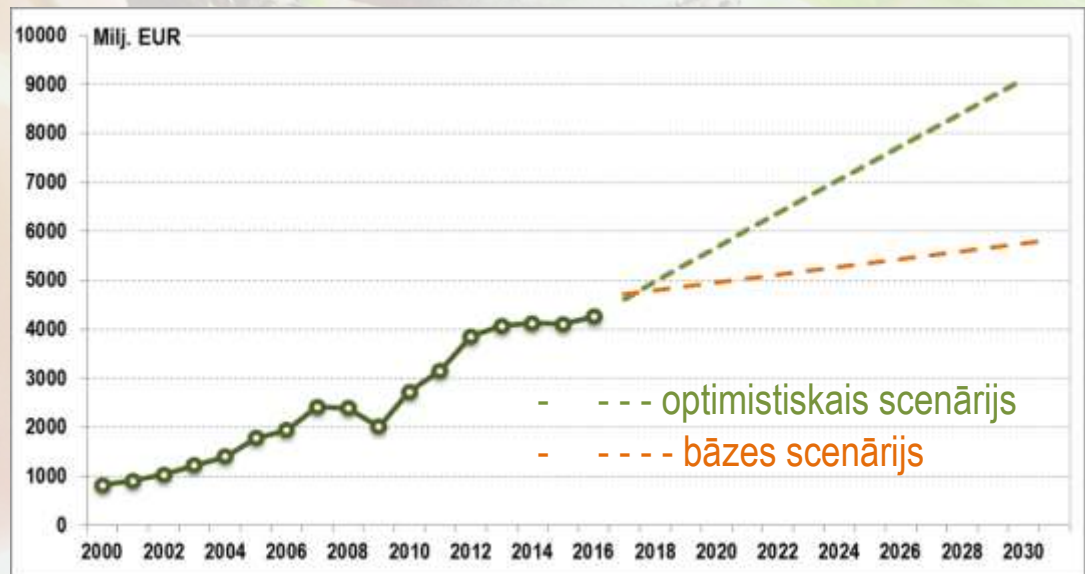
Stratēģiskie mērķi

2) bioekonomikas produktu pievienotās vērtības palielināšana vismaz līdz 3,8 miljardiem EUR 2030. gadā

Stratēģiskie mērķi

3) bioekonomikas eksporta produkcijas vērtības palielināšana vismaz līdz 9 miljardiem EUR 2030. gadā.

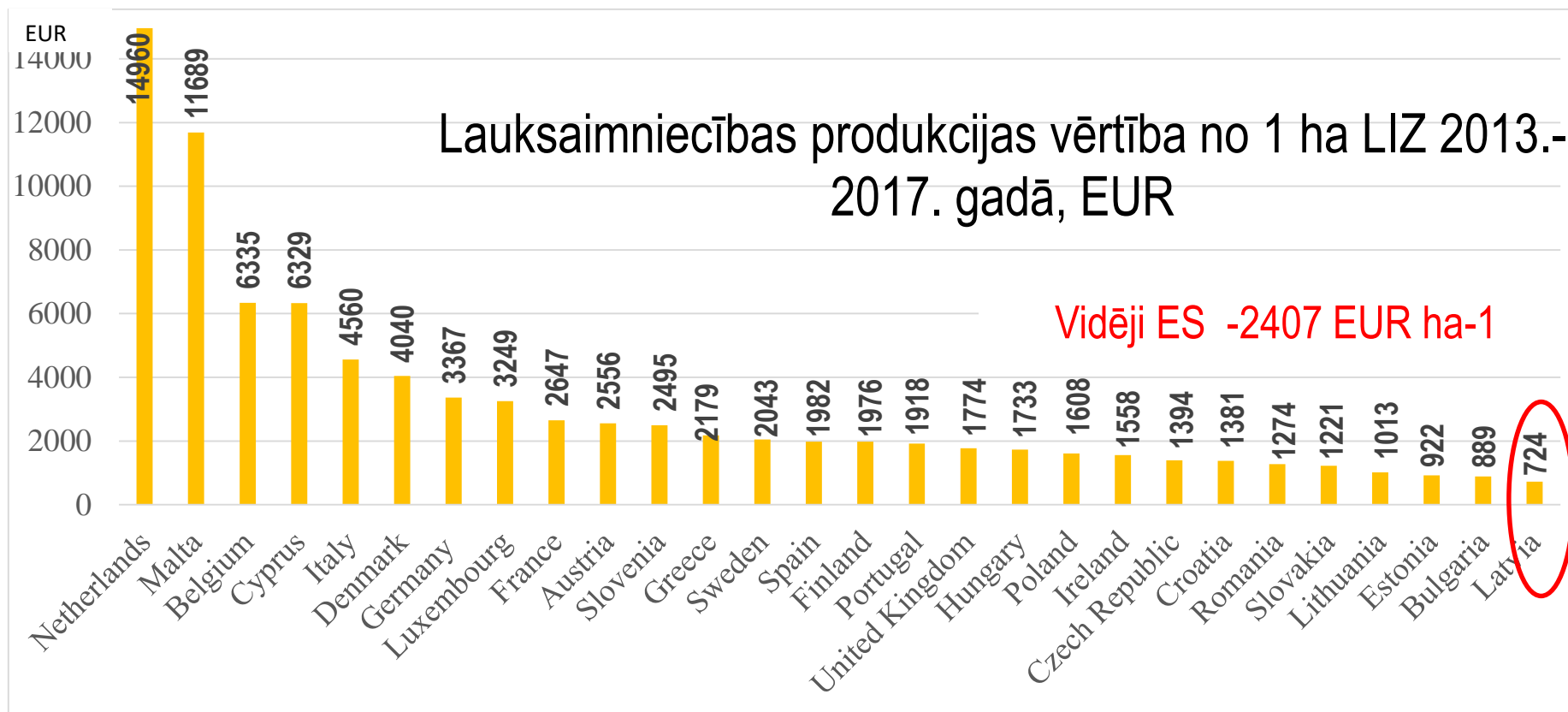
Horizontālais - pētniecības izcilība un efektīva zināšanu pārnese.

Bioekonomikas izaicinājumi Latvijā – lauksaimniecība

Latvijā 2017.gadā:

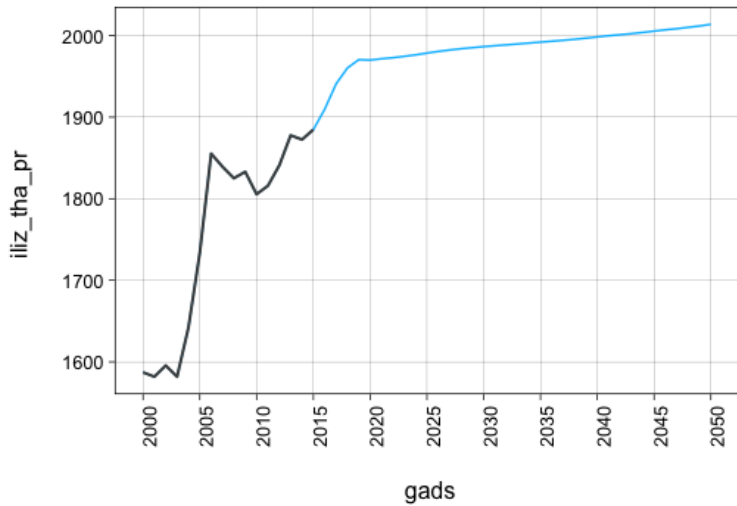
- ✓ 279 tūkst.ha (12,4%) neapsaimniekotas LIZ
- ✓ Zemākais produkcijas vērtības apjoms no 1 ha LIZ

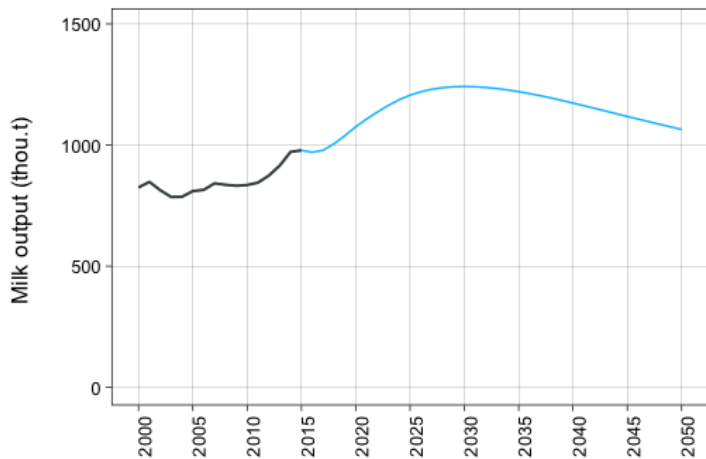
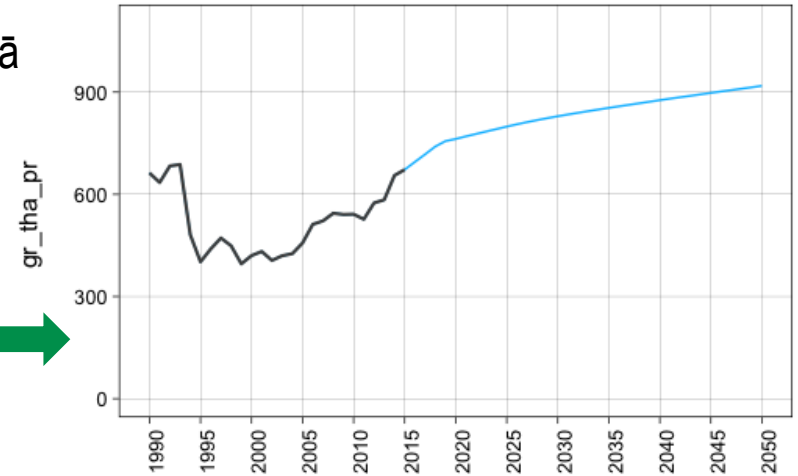

Bioekonomikas izaicinājumi Latvijā – lauksaimniecība

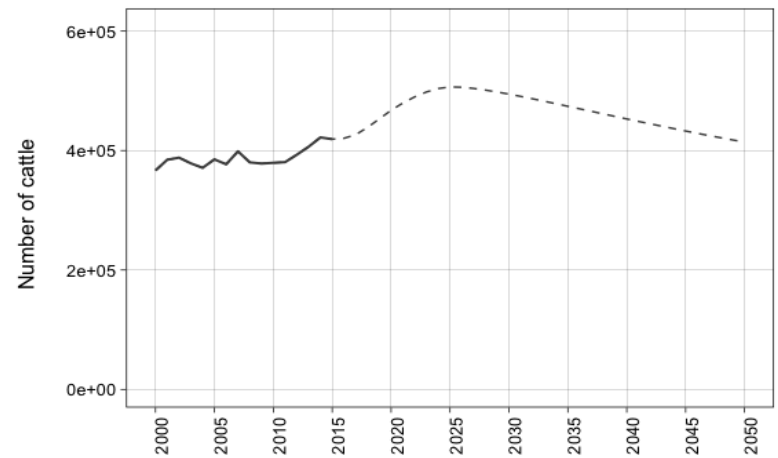
Prognozes Latvijā
2016-2050,
tūkst.ha

← LIZ
Graudaugi →

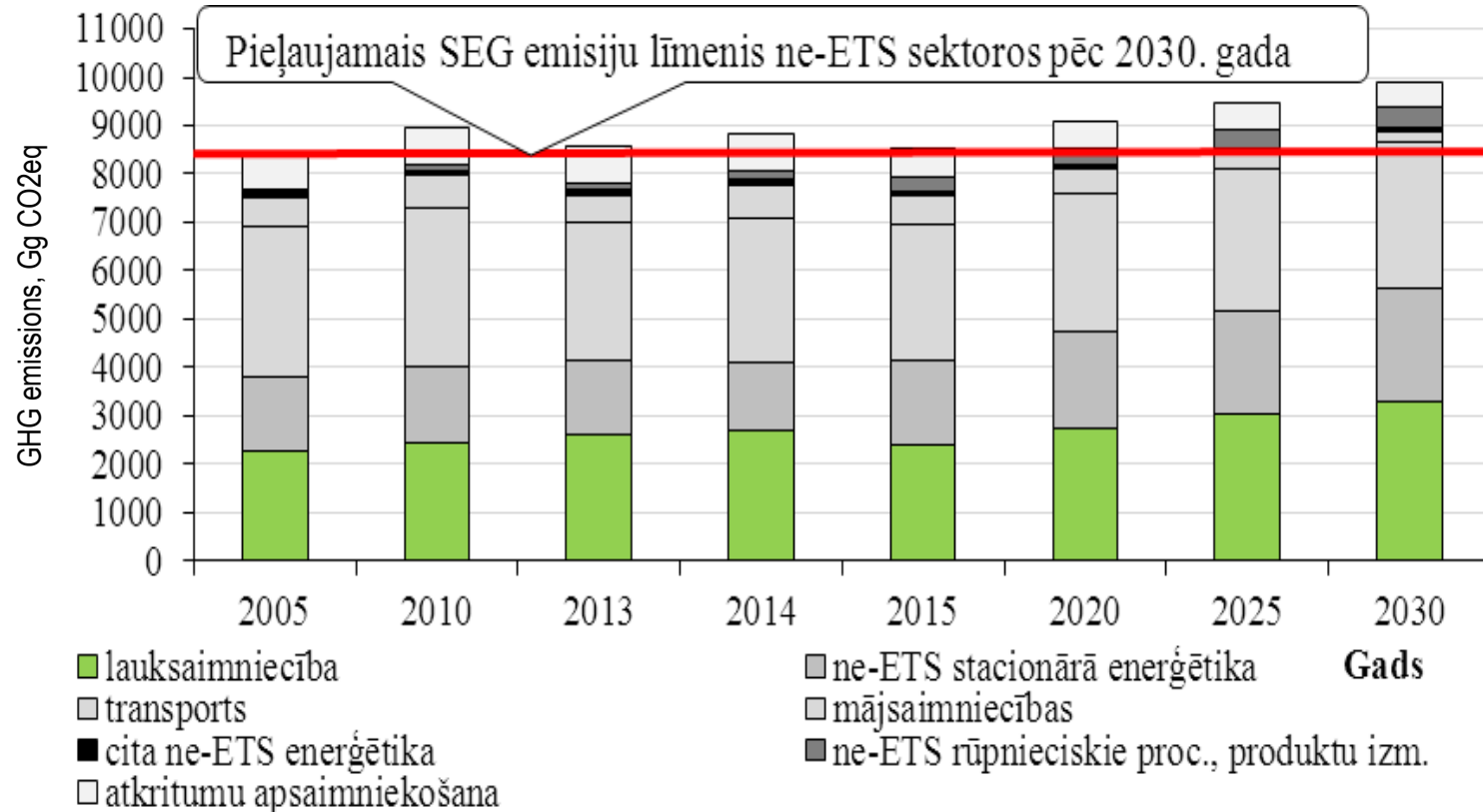
Piena ieguve
tūkst.t

←
Liellopu skaits →

SEG emisijas Latvijā ne-ETS sektoros

Galvenais izaicinājums – kā izmantot iespēju ražot vairāk produkcijas lauksaimniecībā un sasniegt klimata politikā izvirzītos mērķus?

Jāstiprina pētniecība, inovācijas un tehnoloģiju pārnese

2017 EUROPEAN INNOVATION SCOREBOARD

EU MEMBER STATES' INNOVATION PERFORMANCE

- Innovation Leaders
- Strong Innovators
- Moderate Innovators
- Modest Innovators

Since 2010, the innovation performance improved in 15 EU countries.

Universitāšu un zinātnieku uzdevumi

1. Sagatavot izglītotus darbiniekus (speciālistus) Bioekonomikas nozarēm, t.sk. strādājot mūžizglītības jomā
2. Attīstīt pētniecības kapacitāti un veikt pētījumus inovāciju nodrošināšanai
3. Iesaistīties partnerībā ar uzņēmējiem, risinot to konkrētas vajadzības un nodrošinot nozarei nepieciešamos pētījumus to tālākai komercializācijai
4. Aktīvi iesaistīties politikas veidošanā

*Jaunas un radošas
idejas bioekonomikas
stiprināšanai!*